

## Pesachim Sources 29

### רש"י מסכת סוכה דף לה עמוד א

לפי שאין בה דין ממון - שאינו שוה פרוטה, דאיסורי הנאה הוא, הלכך לאו שלכם הוא.

### רש"י מסכת בבא קמא דף מה עמוד א

אינו מוקדש - דלאו ברשותיה דמריה קאי לאקדושיה.

### חידושי הריטב"א מסכת סוכה דף לה עמוד א

ושל ערלה פסול מאי טעמא רבי חייא בר אבין ורבי אסי חד אמר לפי שאין בה התר אכילה. פירש הראב"ד דברים כפשוטן שהוא אסור באכילה ולא קרינא ביה לכם, וחד אמר לפי שאין בו דין ממון ולא קרינא ביה לכם, [ואסיקנא דהיתר אכילה כולי עלמא לא פליגי דבעינן] דומיא דתרומה טמאה, ואף על גב דאית בה ממון שמסיק תחת תבשילו מדלא חזי לאכילה לא קרינא ביה לכם, וכי פליגי בדבר שראוי לאכילה בלבד ואינו רשאי ליהנות ממנו בענין אחר כגון מעשר שני בירושלים למאן דאמר ממון גבוה הוא, דמר סבר כיון דחזי ליה לאכילה לכם קרינא ביה ומר סבר כיון דלית בה דין ממון לא קרינא ביה לכם ואינו יוצא בו ביום ראשון מיהת, והאי פירושא ליתא חדא דאם כן פסולא דשל ערלה ושל תרומה טמאה לא הוי אלא ביום ראשון, ואילו תנא פסיק ותני לא שנא יום טוב ראשון ולא שנא ביום שני דומיא דשל אשרה ושל עיר הנדחת וכדאיתא בריש פרקין דכולה מתניתין רישא וסיפא בחדא גוונא נינהו, ותו דודאי כל מידי דהוי דידיה וברשותיה דלית ביה זכות לאחרים לכם קרינא ביה, תדע דבמעשר שני דפליגי אי הוי לכם או לא היינו לרבי מאיר דאמר מעשר שני ממון גבוה הוא אבל לרבנן דאמרי ממון הדיוט הוא לכם קרינא ביה ואף על פי שאין בו דין ממון, וזה ראייה גמורה.

### הר"ן מסכת נדרים דף מז עמוד א

והוי יודע - דכי תנן הכא אם מת לא יירשנו לאו למימרא דכיון שנכסים אסורים לו בהנאה לא יזכה בהן דהא קתני בסיפא דההיא מתניתין בפרק הגוזל קמא /בבא קמא/ (דף קט) ויתן לבניו או לאחיו ואם אין לו לווה ובעלי חובין באין ונפרעין ואם לא זכה בגוף הנכסים היאך נותן לבניו או לאחיו והיאך בעלי חובין באין ונפרעין אלא ודאי נכסים דידהו נינהו אלא שאינו רשאי ליהנות מהן ואידי דתנא רישא יירשנו לומר שמותר ליהנות מהן כשאר היורשין תנא סיפא נמי לא יירשנו ולא דוקא וכ"ת היכי קתני נותן לבניו או לאחיו בשלמא לווה ובעלי חובין באין ונפרעין שפיר דבעלי חוב לאו מדעתיה קא מיפרעו דליהוי פורע חובו באיסורי הנאה דבכה"ג ודאי אסור דנהי דאמרינן לעיל דמבריה ארי מנכסי חברו הוא היינו כשאחר פורע שלא מדעתו אבל מדעתו ודאי אסור דהוי מוציאן מרשות לרשות ונמצא מועל אלא בעל כרחו ב"ד מגבין להן ואף על גב דאיהו ממילא מתהני לא איכפת לן אבל נותן לבניו או לאחיו היכי שרי והא מתהני מטובת הנאה דידהו ואסור כדאמרינן לעיל /נדרים/ (דף לו:) גבי תורם משלו על חבירו וי"ל דלאו למימרא שיתנם להם ממש אלא שמראה להם מקום ואומר להם נכסי אלו אסר עלי אבא ואיני יודע מה אעשה בהם טלו לעצמכם ועשו מהם מה שתמצאו וכה"ג לאו מתנה הוא אלא גוונא דהפקר וכן כתב הר"ם במז"ל בפ"ה מהל' נדרים (הל' ח) שצריך להודיעם אלו נכסי אבי שאסר עלי אבא עשאה הרמב"ם ז"ל כההיא דתנן לעיל מיניה הגוזל את אביו ומת וכו' לווה ובעלי חובין באין ונפרעין ואמרינן עלה בגמרא וצריך שיאמר זה גזל אבא.

### נתיבות המשפט ביאורים סימן רעה ס"ק א

[א] מכוש אחד. בקצוה"ח [סק"א] כתב דהפקר נקנה ג"כ באגב קרקע ולא בעינן דעת אחרת מקנה באגב קרקע. ולפענ"ד נראה דליתא, כיון דאגב קרקע נלמד מקרא [דברי הימים ב' כ"א ג'] דויתן להם ערים מצורות, ושם היתה דעת אחרת מקנה.

והראיה שהביא בעצמו מהא דרבן גמליאל וזקנים שלא הקנו באגב קרקע מחמת דטובת הנאה אינה ממון, ואי מועיל בהפקר אגב קרקע מה בכך שאינה ממון, ולא יהא אלא הפקר, הא בהפקר מועיל ג"כ אגב קרקע, אלא ודאי דלא מהני. והיא ראייה ברורה. ומ"ש בישוב זה, נראה לכל מעיין שדבריו דחוקים ואין מן הצורך להשיב. ועוד, דאפילו אי טובת הנאה אינה ממון, מ"מ קשה דהיה להם להפקיר הטובת הנאה, דמועיל הפקר בטובת הנאה כמו שכתבתי בספרי מקור חיים הלכות פסח סימן תל"א [ביאורים בהקדמה אות ג'] עיין שם.

ומ"ש ראה מהרשב"א בחידושו לב"ק דף (נ"ב) [מ"ט ע"ב] שכתב גבי המחזיק בשטרות, דהמחזיק בקרקע הגר קנה השטר, דשטר אפסרא דארעא הוא, ומזה הוציא בקצוה"ח דבהפקר מהני אגב קרקע. וזה אינו, דשטר אפסרא דארעא הוא עדיף, דהוי כאילו הוא מחובר בקרקע ונקנה עם הקרקע.

עוד כתב בקצוה"ח [סק"ג] דאם עשה שליח להחזיק והשליח לא נתכוין לקנות, דמ"מ כיון שהמשלח נתכוין, קנה. ולכאורה מבואר בהגה"ה סעיף כ"א שכתב וז"ל, ולא כיון לזכות או שבנה ע"י פועלים, ועיין סמ"ע ס"ק כ"ו דהיינו שלא נתכוננו הפועלים לזכות וכו', ומזה מוכח להיפך, ועיין מה שכתבתי לעיל בסימן קפ"ח [משה"א סק"א]. והגיע לידי ספר מחנה אפרים וראיתי שחקר כמה חקירות בהלכות זכיה והפקר [סי' ד'] במי שאסר נכסיו בהנאה על עצמו אם הן הפקר ויכולין אחרים ליטול בע"כ. ובנדרים דף פ"ה [ע"א] הביא הר"ן [ד"ה ומהא] בשם הרשב"א [בחידושו שם] גבי הא דכהנים ולויים נהנין לי יטלו בע"כ, ולמד הרשב"א מזה דמי שאסר נכסיו על עצמו דיכולין אחרים ליטול בע"כ עיין שם. ותמה בספר הנ"ל, דבשלמא תרומה דאין בה אלא טובת הנאה וכיון דאסרינן עליו תו לא נשאר לו שום זכות והלכך נוטלים בע"כ, משא"כ במי שאסר נכסיו, נהי דאסור ליהנות מהן, מ"מ יכול ליתן לבניו וללוות ובע"כ באין ונפרעין מהן וכמבואר בנדרים דף מ"ז [ע"א], וכתב הר"ן שם [ד"ה והוין] דהא דקתני [ב"ק ק"י ע"א] אם מת לא יירשנו, לאו למימרא דכיון דהנכסים אלו אסורין לו בהנאה לא יזכה בהן, דהא קתני [שם] ויתן לבניו ובע"כ באין ונפרעין מהן, אלא ודאי נכסים דידיה נינהו אלא שאינו רשאי ליהנות מהן, וא"כ ה"ה הכא כיון דיכול ליתן לבניו, נמצא דקנין דידיה לא פקע ואין אחרים יכולין ליטול בע"כ.

ולפענ"ד נדברי הרשב"א ברור מילולו, דהא למאן דס"ל טובת הנאה ממון, [ממון] גמור יש לו בגוף החפץ ויכול למוכרו שיהיה הטובת הנאה במה שיכול לקנות וליקח מישראל וליתן לבן בתו כהן שיהיה שייך להלוקה, ולפעמים הטובת הנאה שוה קרוב לכל דמי החפץ, ואי קידש בו אשה מקודשת כמבואר בקדושין דף נ"ח [ע"א]. ולפי"ז נראה דה"ה אם לוח מאחרים מעות ואין לו לשלם ויש לו תרומות, שהבע"כ באין ונפרעין מדמי טובת הנאה שבהן דהא ממון גמור הן. ולפי"ז נראה דה"ה מי שאסר נכסיו על בנו ונשאר ממנו תרומות ומעשרות, דג"כ יכול ליתנו לבניו ולאחיו ולוה ובע"כ באין ונפרעין מדמי טובת הנאה שבהן, דכיון דס"ל טובת הנאה ממון, [ממון] גמור הוא כשאר ממון ואין שום חילוק ביניהם. ולפי"ז קשה בהא דכהנים ולויים נהנין לי, אמאי יטלו בע"כ, הא לא פקע קנין דידיה מהממון דהא יכול ליתנו לבניו או לפרוע לבע"כ.

אלא ודאי כיון שאסור בהנאה בנכסים אלו, ומה שנותן לבניו כתב הר"ן בנדרים דף מ"ז [שם] היינו שמראה להן מקום והן יטלו לעצמם ובגוונא דהפקר ע"ש, (מדלא) אסור למחות בשום אדם הבא ליטול, דאי לא תימא הכי אין לך הנאה גדולה מזו דיעכב כל אדם מליטול עד שיבוא מאן דעביד ליה נייח נפשיה ויראה לו מקום ליטלו, והרי זה כנותן מדעתו, ומתנה כמכר מה"ט [ראה ב"מ ט"ז ע"א וגיטין נ' ע"ב], אלא ודאי דאסור לו למחות לשום אדם הבא ליטלו כי אסור לו ליהנות בו הנאה של כלום, כענין שאמרו בשור הנסקל [ב"ק מ"א ע"א] יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום, וכיון שאסר נכסיו וכל אדם יכול ליטלו באין מוחה, ואסור לשומרו ולעכב בשום אדם הבא ליטלו, ממילא הוי כהניח חפצו ברה"ר ובמקום שאינו משתמר דאבידה מדעת היא והוי הפקר כמבואר בסימן (רמ"א) [רס"א] סעיף ד', וכ"כ הר"ן שם בנדרים דף מ"ז.

והיינו טעמא [דבע"כ באין ונפרעין מהן], דהפקר זה של איסור הנאה חלוק משאר הפקר, דהא לא הפקירו בפה ובהפקר צריך שיאמר בפה הרי זה הפקר, רק דכיון שכל אדם יכול ליטלו באין מוחה, איאוש מייאש נפשיה מיניה, וכיאוש חשיב ולא כהפקר, וביאוש כתבו התוס' בב"ק דף ס"ו [ע"א ד"ה כיון] דיאוש אינו כהפקר גמור, ועיין מה שכתבתי לעיל בסימן רס"ב [משה"א סק"ג] דהיינו דבהפקר קיי"ל דאף דלא אתי ליד זוכה יצא מרשותו, משא"כ ביאוש בעינן דוקא דאתי ליד זוכה, וכל כמה דלא אתי ליד זוכה ברשות בעלים קאי, ומשו"ה כשהבע"כ תפסו בשביל פרעון חוב ולא לזכות מהפקר, נפרע זה מחובו. ואפשר שזהו כונת הסמ"ע בסימן רמ"ה ס"ק י"ח שכתב דאם בא בע"כ זוכה בו נפטר מחובו, ולא מצי לומר פרעון ומחילה בטעות הוא דנכסי אלו לאו דידך הן רק דהפקירא נינהו, והוא מטעם שכתבתי, דקודם דאתי ליד זוכה נכסים דידיה נינהו, וכיון שנטלן לפרעון חובו, נעשה הפרעון מנכסי בעלים.

ולפי"ז אתי שפיר ג"כ מ"ש הר"ן בנדרים פ"ה [ע"א ד"ה ואני] דאי זכה בו אחר, אפילו איתשיל עלייהו לא מהני להפקיע זכותן של אלו, שאינו מוצא שאלה בהפקר, עיין שם. ולכאורה תמוה, דכיון דהחכם עושה לנדרו נדר טעות, הפקר בטעות הוא, ומאי שנא מקנין בטעות דחוזר. ולפי מה שכתבתי אתי שפיר, כיון דבעוד דלא שאיל עלייהו אסור לו למחות בשום אדם הבא ליטלו אפילו לגוי או לאדם שאינו מכירו שיוליכיהו למדינת הים ויאבד זכרו, לכך מייאש נפשיה מהן בעודו בנדרו כיון שלא ידע שישאל על נדרו, ומשו"ה אם קדם אחר זוכה קודם ששאל, הוי כזוכה ביאוש קודם שנסתלק היאוש, דאף שנסתלק היאוש אח"כ מהמתיאש, הוא של הזוכה. ובאמת אי שאיל עלייהו קודם שבא ליד זוכה, אין הנודר צריך לזכות בו, דהוי כנסתלק היאוש קודם דאתי ליד זוכה, ודמי לניצול מפי ארי וכמו שהארכתי לעיל בסימן רס"ב [שם] ע"ש. גם מ"ש בספר הנ"ל [שם] דמי שאסר נכסיו יכול ליתן מהן צדקה דמצוות לאו ליהנות ניתנו, וכדאמרינן בעירובין דף ל' [ע"א] ככרי עלי מערבין לו בה. ולפענ"ד ישתקע הדבר, דהא מבואר (בנדרים) [בר"ה כ"ח ע"א] דהנודר ממעין דטובל

ביה טבילת מצוה בימות הגשמים ולא בימות החמה, דאף דמצוות לאו ליהנות ניתנו, מ"מ במצוה שיש בה הנאת הגוף ג"כ, אסור, וא"כ מתנה לעני, נהי דאית ביה ג"כ מצות צדקה, מ"מ אית ביה ג"כ הנאת מתנה דהעני יחזיק לו טובה, וכמו שאסור נתינה לנכרי מהאי טעמא. ועוד, דהא פוטר עצמו מפרוטה דידיה, ועדיף מפרוטה דרב יוסף, דפרוטה דרב יוסף לא שכיח והיינו שיזדמן לו עני בשעת ניעור, משא"כ הכא נהנה בשעה שהעני עומד ונותן לו. והא דקתני מערבין לו בה, נראה ג"כ דדוקא כשמערב לדבר מצוה שאין לו בה הנאה ואינו מחויב בדבר, אבל הולך לדבר מצוה שיש בו הנאה כגון לנישואין או שהוא מחויב בדבר כגון להציל, ואילו לא היה לו ככר זה היה מוכרח לקנות בפרוטה שאר דברים לצורך עירוב ומערב בזה, הרי נהנה בזה שמשתכר פרוטה [ו]אסור, וכענין שאמרו בנדריים פרק אין בין [ל"ג ע"א], דחשיב מהאי טעמא אפילו הנאה המביאה לידי מאכל, ע"ש.

גם מה שתמה עצמו בספר הנ"ל על הרשב"א שכתב [בתשובה ח"א] בסי' תר"ב במי שאסר נכסיו על האשה וחזר וקידשה בהן דאינה מקודשת, דכיון דאיסור הנאה הוא אינה יכולה לזכות בה, ותמה בספר הנ"ל דהא יכולה לזכות לענין שתתן לבניה או לבע"ח שלה, ע"ש. ולק"מ, דודאי אסור לה לזכות בשביל זה דאין לך הנאה גדולה מזו.

גם מה שהקשה מהא דנודר הנאה מחתנו [נדריים פ"ח ע"א] דאסור ליתן מתנה לבתו משום דמה שקנתה אשה קנה בעלה, הא לא מצי לזכות באיסורי הנאה, ע"ש. לא קשה כלל, דהא כשאומר נכסי עליך, מכרו לאחר מותר כמבואר בנדריים [ל"ה ע"א], וכיון שנותן לבתו, הוי כמכרו לאחר ובעלה מינה דידיה קא זכי.

גם מה שהקשה מהא דאמר בנדריים פרק אין בין המודר [שם] ככרי עליך ונתנה לו במתנה, למעול מקבל, איסורא לא ניחא ליה (דנקנה) [דליקני], משמע דאי הוי ניחא ליה מעל, ואי לא קנה אמאי מעל, וכדאמרין בב"מ פרק השואל [צ"ט ע"א] גבי השואל קורדם של הקדש דפריך אי לא קנהו אמאי מעל, אלא מוכח דאף דאסור ליהנות, מ"מ זכה להורישו או ליתנו לבניו, עכ"ל. תמוהין דבריו, דמה יענה בדברים שיש בהן קדושת הגוף שאין בהן זכיה של כלום ואפ"ה מעל כשנתנו לחבירו, ועל כרחק צ"ל הטעם כיון דרוצה לזכות בו, וכמ"ש הרשב"א בטעם בהא דאמרין [ע"ז מ"ב ע"א] כי מגבה ליה נעשה ע"א של ישראל, כיון דרוצה לזכות בו זוכה בה, והכי נמי דכוותיה.

### הר"ן מסכת נדרים דף פה עמוד א

ומהא שמעינן - שהאוסר הנאת פירות על עצמו יכולים אחרים ליטול אותן בעל כרחו ואינו יכול לעכב אף על פי שיכול לישאל על נדרו כיון דהשתא מיהא הא לא איתשיל מיהו היכא דאיתשיל חייבין לשלם דכיון דחכם עוקר הנדר מעיקרו כיון דאיתשיל הויין להו הנך פירי כאילו לא אתסרו עליה מעולם וא"ת אם כן היאך יטלו כהנים על כרחו למה לא נחוש דלמא מיתשיל ומתנהי מדידיה לאו קושיא היא דהתנן המקדש האשה על תנאי שאין עליה או עליו נדרים ונמצאו עליה או עליו נדרים אינה מקודשת ומדקתני אינה מקודשת משמע שאינה מקודשת כלל ויכולה להנשא לאחר אף על גב דתניא התם הלכה אצל חכם והתירה וכן הוא שהלך אצל חכם והתירו מקודשת אלמא אף על גב דמצי מיתשיל וחיילי קדושי למפרע כל אימת דלא מיתשיל לא חיישינן דלמא מיתשיל הכא נמי דאם איתשיל עבדו כהנים איסורא למפרע כל אימת דלא איתשיל לא חיישינן להכי, הרשב"א ז"ל.

### הר"ן מסכת נדרים דף פה עמוד א

ואני מסתפק בזה - לפי שמשעה שאסרו על עצמו הפקירו וכל שזכה בו אחר קנה כזוכה מן ההפקר ואף על פי שאיסור שבו הלך ע"י שאלה קנין ממונו של זה אינו בטל שאינו מוצא שאלה בהפקר ומשום הכי יטלו על כרחו דאי לא ודאי כיון דנדריים לאיתשולי עלייהו קיימינן דמשום הכי מיקרו דבר שיש לו מתירין בפרק הנודר מן הירק (לעיל/נדריים) דף נט) חיישינן דלמא מיתשיל וכי תנן אינה מקודשת לא שתהא מותרת לינשא אלא דינא קתני ואפי' תימא נמי דמילתא פסיקתא קתני היינו טעמא משום דבדידה ליכא למיחש דלא מקלקלה נפשה ובדידיה לא אשכחינן בגמרא אינה מקודשת אבל הוא שהלך אצל חכם והתירו מקודשת לומר שהיא מקודשת גמורה אבל לא הלך איכא למימר דחיישינן כנ"ל.

### רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ח הלכה טו

כל מקום שנאמר בתורה לא תאכל לא תאכלו לא יאכלו לא יאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד שיפרוט לך הכתוב כדרך שפרט לך בנבלה שנאמר לגר אשר בשערך תתננה ואכלה וכחלב שנאמר בו יעשה לכל מלאכה, או עד שיתפרש בתורה שבעל פה שהוא מותר בהנאה, כגון שקצים ורמשים ודם ואבר מן החי וגיד הנשה שכל אלו מותרין בהנאה מפי הקבלה אף על פי שהן אסורין באכילה.

## **רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ב**

החמץ בפסח אסור א בהנייה שנאמר +שמות י"ג+ לא יאכל חמץ לא יהא בו התר אכילה, והמניח חמץ ברשותו בפסח אף על פי שלא אכלו עובר בשני לאוין שנאמר +שמות י"ב+ לא יראה לך שאור בכל גבולך ונאמר שאור לא ימצא בבתיכם, ואיסור החמץ ב ואיסור השאור שבו מחמצין אחד הוא.

## **לחם משנה הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ב**

[ב] החמץ בפסח אסור בהנייה שנאמר לא יאכל חמץ וכו'. בר"פ כל שעה (דף כ"א ב) חזקיה ור' אבהו פליגי דחזקיה סבר דלא יאכל משמע לא יהיה בו היתר אכילה ור' אבהו פליג עליה דקסבר כל מקום שנאמר לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע ואף על גב דבפ' ח' מהל' מאכלות אסורות פסק רבינו כר' אבהו כתב כאן טעמו של חזקיה מפני שקרא מיותר פשוט יותר וכן הביאו הרב אלפסי ז"ל בהלכות בריש פרק כל שעה וכתב הר"ן ז"ל זה הטעם משום דטעמא של חזקיה הוא ופשוט יותר כלומר ור' אבהו לא חלק עליו אלא שמוסיף עליו דאפילו לא תאכלו איסור הנאה וכו' לכך הביאו אותו ההלכות ורבינו.

## **כסף משנה הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ב**

[ב] החמץ בפסח וכו'. כתב הרב מהר"ר אליה מזרחי ז"ל בתוספותיו על סמ"ג החמץ בפסח אסור בהנאה הה"נ בקודם הפסח משש שעות ולמעלה ואף לר"ש שורפין גזירה שמא יאכלנו כדכתבו התוס' אלא נקט בפסח כלשון הרמב"ם כדלעיל אבל לא משום דהאי קרא דלא יאכל דמירי בתוך הפסח שני בלישניה כדחזקיה (פסחים כ"א:): דהא קי"ל כר' אבהו דאמר כל מקום שנאמר לא תאכל לא תאכלו אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע וא"כ מאי איריא תוך הפסח אפילו קודם הפסח נמי, עכ"ל. ותמהני דהא לא כתבו התוספות בדף כ"ח דגם לר"ש שורפין אלא לאפוקי שלא יסיקנו מעט משום דילמא אתי למיכל מיניה אבל בבת אחת אה"נ דמותר להסיק תבשילו אף על פי שהוא מתבשל בזמן האיסור וכן בשאר הנאות פשיטא דשרי כל היכא דליכא למיגזר שמא יאכלנו. ועוד דאפילו אם הוה אמר ר"ש דאסור בהנאה קודם זמן איסורו היינו משום גזירה ולא מדאורייתא והכא לענין שאם נהנה עובר בלאו הוא דעסקין והכי ה"ל לרא"ם לומר לסמ"ג דמשום דפסק כר"ש כתב בפסח דקודם פסח מותר בהנאה לר"ש ורבינו אף על גב דס"ל כר"י כתב בפסח כלישניה דחזקיה דאע"ג דכר' אבהו ס"ל כמבואר בפ"ח מהל' מאכלות אסורות בפירוש וגם בפ"ב מהלכות שחיטה נראה שסובר כן שכתב שחיטת חולין בעזרה אינו אלא דברי קבלה והיינו כר' אבהו כדאיתא בפ' כל שעה דאילו לחזקיה חולין בעזרה דאורייתא נינהו ובפ' זה כתב דחמץ ב"ד מחצות ולמעלה אסור בהנאה כר"י והתם לא כתיב לא יאכל אלא לא תאכל ואפ"ה אסור בהנאה וכדר' אבהו אף על פי שהתוס' כתבו בדף כ"ח דלחזקיה נמי לפני זמנו אסור בהנאה משום דכיון דחד מהני קראי משמע איסור הנאה לא נחלק ביניהם אפ"ה ממ"ש בפ"ח מהל' מאכלות אסורות ופ"ב מהל' שחיטה משמע בהדיא דסבר כר' אבהו עכ"ז לענין איסור הנאה בפסח כיון דאיכא קרא מפורש ביותר דכ"ע מודו ביה נקטיה וכעין זה כתב הר"ן להרי"ף: והמניח חמץ ברשותו וכו'. וא"ת ה"ל למימר דעובר בג' לאוין דהא עובר בלאו דלא יראה לך חמץ. וי"ל דלא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור לא חשיבי אלא לאו אחד משום דלא בא אלא ללמד דהיינו חמץ היינו שאור וכדאמרינן בריש יום טוב (דף ז'): פתח הכתוב בחמץ וסיים בשאור לומר לך היינו חמץ היינו שאור כלומר אין בין חמץ לשאור:

ואיסור החמץ וכו'. משום דלגבי ביעור אפילו בית שמאי ובית הלל אבל לענין אכילה כ"ע מודו כדאיתא בריש יום טוב מש"ה כתב הרמב"ם דאיסור דחמץ ושאור אחד הוא הכא גבי ביעור, ודייק לפתוח בחמץ באומרו והמניח חמץ ולסיים בשאור באומרו לא יראה לך שאור לומר דחמץ ושאור אחד הוא כמו שעשתה התורה כדאיתא בריש יום טוב, ובזה ניחא למה כתב לא יראה דגבי שאור שהוא מאוחר ולא כתב לא יראה לך חמץ שהוא קודם. ומה הוא חמץ ומה הוא שאור נתבאר בריש יום טוב דחמץ חזי לאכילה ושאור לא חזי לאכילה וצריכי למכתב תרווייהו כדאיתא התם:

כתב המגיד משנה ובהשגות א"א דוקא לשיעוריהן אבל לענין ביעור ולענין אכילה וכו'. וא"א שיהיה הלשון מכוון דהא בריש יום טוב אמרינן דלאכילה מודים ב"ש דשויים הם ולא פליגי אלא לענין ביעור, ואין לפרש דכשנפסל מאכילת כלב יש חילוק ביניהם דחד מהם אם אכלו חייב והאחר אם אכלו פטור דכיון שנפסל מאכילת הכלב פשיטא דפטור על שניהם, וגם אין לומר דחד מהם אסור לאוכלו אם נפסל מאכילת כלב והאחר מותר כיון שנפסל דהי מנייהו תשרי דהא בכל חד מנייהו איכא צד קולא וחומרא כדאיתא בריש יום טוב. לפיכך נ"ל להגיה דוקא לשיעוריהן ולאכילה אבל לענין ביעור יש הפרש ביניהם כלומר דשיעור שניהם שוה לכל דבר כב"ה ואם אכל מאיזה מהם אם לא נפסל חייב ואם נפסל פטור אבל לענין ביעור יש הפרש ביניהם וכו' וס"ל להראב"ד דחמץ אינו ראוי לשחקו ולחמץ בו וכ"כ רא"ם, ביאור דבריו דבריייתא בפת שאור וכו' דאי בחמץ ונפסל ודאי לא היה צריך לזה הטעם דמשמע דמטעמא אחרינא מיתסר והא ליתא אלא כשמזכיר חמץ לאיסורא ודאי שהכוונה בו שלא נפסל. וכן נראה עיקר שבפרק אלו עוברין תניא וכו' עד וא"כ ברייתא דהפת שעפשה חייב לבער בשלא נפסלה היא. כל זה הוא הצעת הבריות וישוּבן והכרע לדברי הרמב"ם הוא מועלה קאמר ר"ש וכו' ותו דפת סתם וכו' ולהרמב"ם צ"ל דחמץ נמי ראוי לשחקו ולחמץ בו ודעת הרא"ש כהרמב"ם וכן נראה מדברי הר"ן והוא דעת הרי"ף שלא כתב אלא ברייתא אחת ואילו להראב"ד שתייהן צריך לכתוב. וסמ"ג כפי מה שפירש בו רא"ם כהראב"ד ונראה שגורס רא"ם בדברי הראב"ד לא שייך במקום לא צריך וא"כ אינו צריך לביאור ה"ה. ולענין חמץ שנתעפש ונפסל מאכילת כלב כתב הרא"ש שיש מתירים באכילה ויש אוסרים ולזה דעתו מסכמת: